

Nr 469.

Av herrar **Karlsson** i Munkedal och **Mårtensson**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 99, med förslag till lag om kommunalstyrelse på landet m. m.*

I Kungl. Maj:ts proposition, nr 99, angående förslag till lag om kommunalstyrelse på landet föreskrives i kap. I § 8: "I kommun med mera än 1,500 invånare skall beslutanderätten, med de undantag varom förmäles i § 9, uppdragas åt kommunalfullmäktige."

Här föreslår således Kungl. Maj:t, att kommunernas beslutanderätt obligatoriskt skola överlätas till valda fullmäktige i samma utsträckning såsom föreskrives i nu gällande kommunallagar.

Erfarenheten av kommunernas förvaltning genom valda fullmäktige torde dock vara enbart god. Däremot är det ett känt förhållande, att kommunalstämmorna, även i små kommuner, på grund av uppagiterade stämningar, ganska ofta fatta beslut, som icke äro grundade på sakskalet utan på helt ovidkommande förhållanden och för vilka beslut egentligen ingen känner ansvar.

Den allmänna motivering för att kommuner med över 1,500 invånare skola överlåta beslutanderätten till valda fullmäktige gäller även för de minsta kommuner.

Visserligen gives, genom föreskrifter i tredje stycket i § 8 av bemälda förslag till lag om kommunalstyrelse på landet, kommuner med mindre än 1,500 invånare samma möjligheter såsom i nu gällande författningar, att överlåta beslutanderätten till fullmäktige.

Under den tid som gått sedan kommunerna, enligt nu gällande författning, ålades att överflytta beslutanderätten till valda ombud, torde det vara ganska få kommuner, som begagnat sig av denna möjlighet att införa fullmäktigeinstitutionen, vilket dels kan bero på den enligt mångas mening besvärliga procedur, som följer ett beslut om att införa kommunalfullmäktige, men torde även bero därpå, att de som ofta utan känsla av ansvar öva "klikkstyre" inom de små kommunerna förstå, att därest kommunalfullmäktige infördes bleve deras inflytande förminskat eller helt borteliminerat och därför med all kraft motarbeta förslag om införande av kommunalfullmäktige. Typiskt för denna kategoris tänkande är vad en man i ledande ställning inom församlingslivet i en liten kommun på västkusten yttrade vid fråga om kommunalfullmäktiges införande i denna kommun, som har omkring 1,000 invånare. Mannen yttrade: "Om det blir fullmäktige kan man ju inte inverka på frågorna hur gärna man än vill."

Att bestämt avgöra var gränsen mellan kommuner, som skola överlåta beslutanderätten till fullmäktige och kommuner som skola utöva beslutanderätten på kommunalstämma skall gå, torde vara ganska svårt.

Om emellertid gränsen lägges så långt ned som till kommuner med 500 invånare, torde detta inte medföra några som helst nackdelar för de kommuner med mellan 1,500 och 500 invånare, som utöver Kungl. Maj:ts förslag därigenom obligatoriskt skulle överlåta beslutanderätten till lagligt valda fullmäktige, men vara till stort gagn för såväl det allmänna som för kommunerna själva, enär det skulle bidraga till att bringa ordning och stadga i många kommuners förvaltning.

Med stöd av det ovanstående få vi sålunda föreslå,

att riksdagen i lag om kommunalstyrelse på landet, kap. I allmänna bestämmelser, antager följande förslag:

§ 8.

I kommun med mera än 500 invånare skall den kommunen tillkommande beslutanderätten, med de undantag varom förmäles i § 9, uppdragas åt kommunalfullmäktige.

Har kommunens invånarantal nedgått till 500 eller därunder, skall beslutanderätten fortfarande utövas av kommunalfullmäktige, därest icke kommunalstämman annorlunda besluter.

Kommun med 500 invånare eller därunder äger åt kommunalfullmäktige uppdraga beslutanderätten, som avses i första stycket. Förslag om upphävande av sådant beslut må icke väckas förrän fyra kalenderår förflutit, sedan kommunalfullmäktige trädde i verksamhet och skall, om det godkännes, tillämpas från utgången av det kalenderår, varunder godkännandet vunnit laga kraft.

Beslut om införande eller avskaffande av kommunalfullmäktige skall ofördröjligen anmälas hos länsstyrelsen;

samt att utskottet måtte vidtaga de ändringar i sagda lag, vartill ovan anförda förslag kan giva anledning.

Stockholm den 12 mars 1930.

Gustaf Karlsson.

J. W. Mårtensson.